

Strategie předcházení školní neúspěšnosti

(příloha č. 1 Preventivního plánu školy, školní rok 2022/2023)

Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Strategie předcházení školní neúspěšnosti vychází z vyhlášky č. 27/2016 sb.

Neúspěchem ve škole mohou být ohroženi:

- žáci se speciálně vzdělávacími potřebami
- žáci, kteří nastoupili do školy
- žáci, kteří přestoupili na 2. stupeň ZŠ
- žáci, kteří přešli z jiné ZŠ
- žáci, kteří jsou nemocní a mají dlouhodobou absenci
- žáci, u kterých nastala změna rodinné situace
- žáci, kteří neovládají český jazyk jako rodný jazyk a nástroj výuky

Úspěšnost ve škole je podmíněna mnoha faktory. Úspěch žáka ve škole nezávisí jenom na jeho schopnostech, ale i na jeho sebehodnocení a míře sebedůvěry.

Problémy žáka ve vyučovací hodině

- nerozumí výkladu
- neumí pracovat s učebnicemi a jinými texty
- nestíhá zapisovat podle výkladu
- nedokáže určit, co je podstatné
- neumí se soustředit
- opakovaně je v práci vyrušován spolužáky - problémy komunikace s vyučujícím - obava sdělit, že něčemu nerozumí
- nejeví zájem o výuku, v hodině nepracuje, nechce pracovat a rozptyluje svoje spolužáky – odmítá nabízenou pomoc vyučujících

Problémy s domácí přípravou

K problémům s domácí přípravou vede nejčastěji:

- slabá vůle (nedokáže se přinutit k domácí přípravě)
- nedostatek návyků pro samostudium (neumí vybrat důležité, učí se zpaměti bez pochopení látky, nezvládá větší celky, nemá vytvořený systém učení)
- neví, jak se učit, aby učení bylo efektivní
- neznalost pravidel konzultací s vyučujícím problémového předmětu

Ostatní problémy negativně ovlivňující studium

- dlouhodobé zdravotní problémy
- změna bydliště, dojíždění
- problémy v rodině (rozchod rodičů, úmrtí jednoho z rodičů, špatná ekonomická situace rodiny)
- stres z neprospěchu
- útky před problémy
- problémy v sociálním prostředí vrstevníků

Formy práce s neúspěšnými žáky

Pro úspěšnost programu jsou podstatné především formy a metody práce využívané učitelem, ke kterým zejména patří:

- snažíme se problém zachytit co nejdříve a odhalit příčiny neúspěšnosti
- úzce spolupracujeme s rodiči
- využíváme služeb Školního poradenského pracoviště
- pomáháme rodičům zajistit nejrůznější odborná vyšetření
- úzce spolupracujeme s PPP, SPC
- uplatňujeme individuální přístup k žákům, respektujeme jejich individuální tempo a posilujeme motivaci žáků
- nabízíme žákům doučování
- propojujeme péči o žáky s mimoškolní aktivitou zaměřenou na přípravu na výuku – aktivity Schrödingera institutu
- pro zjišťování úrovně vědomostí a dovedností žáků volíme takové formy a druhy zkoušení, které odpovídají schopnostem žáka a posilují pozitivní motivaci
- v hodnocení se zaměřujeme na pozitivní výkony žáka, a tím podporujeme jeho pozitivní motivaci k učení
- zadáváme pravidelné úkoly vycházející ze stanoveného obsahu učiva – zadání práce pro domácí přípravu učiva
- užíváme podpůrných aktivit – oznámení písemné práce, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva, umožnění opakovaného opravného pokusu
- používání podpůrných pomůcek při samostatné práci – přehledy, tabulky, kalkulačky – dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu
- jednostranně nezdůrazňujeme nedostatky a chyby žáka

Nástroje využitelné k prevenci školní neúspěšnosti

- **Plán pedagogické podpory**
  - vzniká z iniciativy učitele jednotlivých předmětů, může mít omezenou platnost nebo může být využíván po delší časové období, musí být pravidelně vyhodnocován, má ho u sebe vyučující, který PLPP tvořil

- **Spolupráce se Školním poradenským pracovištěm**
  - Možnost konzultace se školní speciální pedagožkou, s výchovnou poradkyní, metodičkou prevence
  - Individuální vedení žáka školní speciální pedagožkou

- **Individuální vzdělávací plán**
  - podpůrné opatření v rámci 2. – 5. stupně, tvoříme ho na základě doporučení ŠPZ, po podpisu informovaného souhlasu a podání žádosti zákonným zástupcem
- **Předmět speciálně pedagogické péče nebo pedagogická intervence**
  - zařazení žáka do skupiny jen na základě doporučení ŠPZ, náplň je dána v doporučení
- **Asistent pedagoga**
  - personální podpora je vždy daná doporučením ŠPZ
- **Doporučení ze ŠPZ**
  - vyučující jsou seznámeni s doporučením pro daného žáka
- **Doučování**
  - podpořené Národním plánem obnovy

Nástup žáka do školy

oblast prevence

- co nejdelší dobrá motivace – zažívání příjemných věcí a úspěchu
- hodnocení žáků vzhledem k jejich osobnímu pokroku, nesrovnávat s nastavenou laťkou, každé dítě je na školu jinak připraveno
- pokud dítě začne selhávat, je třeba co nejdříve zjistit, proč selhává a podpořit ho
- komunikace s rodiči – rodičům je nutné vše vysvětlit, komunikovat s nimi

oblast intervence

- pokud dítě začne selhávat, je nutné upravit vyučovací metody
- všechny postupy je vhodné vysvětlit rodičům, aby mohli podobně přistupovat k dětem doma při přípravě na vyučování – zacílení na konkrétní problém
- pokud ale dítě výrazně selhává – nutná přesná diagnostika příčin problému – konzultace se školní speciální pedagožkou, vyšetření v PPP, SPC

Přestup žáka na druhý stupeň

- dopřát čas na adaptaci
- komunikace mezi učiteli - 1. a 2. stupeň – předávání zkušeností, jak žáci pracovali, jaká byla pravidla hodnocení, jak se řešily různé problémové situace
- adaptační kurz – vždy na začátku září, učitel své žáky lépe pozná, společně zažijí něco příjemného, což podpoří vzájemnou důvěru

Změna školy

- změna školy znamená změnu školního vzdělávacího programu – soulad musí zajistit vyučující
- neznamená to, že je povinností učitelů žáka vše doučit (za změnu školy je odpovědný rodič), ale je vhodné žákovi vytvořit podpůrnou síť – komunikace učitel – rodič – žák – informovanost, jak žák zvládá adaptaci atd.

Nemoc, zvýšená omluvená absence

- při dlouhodobé nemoci je třeba s rodinou žáka úzce spolupracovat, zajistit doplňování učiva, ulehčit návrat žáka po nemoci do školy - plán doplnění učiva a přezkoušení
- sledovat absenci žáka – zda krátkodobé absence z důvodu návštěvy lékaře, nevolnosti, rodinných důvodů, nejsou pravidelné v době, kdy se píše prověrka, kdy má být žák zkoušen, zda se nejedná o konkrétní dny v týdnu

Změna situace v rodině

- můžeme pomoci, pokud dobře známe situaci, pokud je dobré klima a vzájemná důvěra
- sledujeme nejen velmi slabé žáky, ale také ty, kteří se výrazně zhoršili, začali být vůči plnění školních povinností apatičtí, zhoršilo se chování – nutné vždy řešit – osobní schůzka
- rodiči v případě potřeby doporučit odbornou pomoc ve škole nebo mimo školu

Špatná sociální situace

- podat žákovi pomoc a podporu
- ohlídat, aby se dítě nestalo terčem posměchu
- řešit problém s rodiči
- v případě přetrvávajících problémů kontaktovat příslušný OSPOD
- nabídka spolupráce s neziskovými organizacemi

Závadové chování, záškoláctví

- porušení školního řádu nepřehlížet
- pokud nepomůže prevence, závadové chování řešit v souladu se školním řádem
- důsledné řešení zvýšené omluvené absence

Třístupňový model péče:

Na naší škole uplatňujeme třístupňový model péče o žáky v oblasti poradenství navrhovaný MŠMT. Jeho cílem je předcházet selhávání žáka, těžiště péče se přesouvá z oblasti specializované diagnostiky a intervence v PPP (pedagogicko- psychologických poradnách), směrem k pedagogické diagnostice a podpoře.

1. stupeň – individualizovaná pomoc učitele v rámci běžných vyučovacích hodin.

Koordinátorem je třídní učitel, není nezbytné vyžadovat souhlas rodičů, jde o pedagogický postup, který je plně v kompetenci školy. Jedná se o žáky, které selhávají ve výuce z důvodu ne příliš závažných (percepční nezralosti, pomalejší tempo, úzkostnost, sociální obtíže, nepozornost). V rámci tohoto stupně jde o kompenzaci mírných obtíží, formou drobných úprav v režimu výuky, domácí přípravy, ve struktuře vyučovacích hodin. Na úpravách se podílejí především pedagogové, ev. školní speciální pedagožka.

2. stupeň – plán pedagogické podpory, pokud nedošlo k úpravě obtíží, je problematika konzultována s pracovníkem školního poradenského zařízení, měl by být vytvořen strukturovaný plán pedagogické podpory, stanovena doba, kdy bude plán vyhodnocen. Problémy žáka jsou již většího rozsahu a obtíže vyžadují dílčí úpravy v organizaci a metodách výuky, stanovení postupu a forem nápravy. Koordinátorem je tř. učitel, školní speciální pedagožka nebo výchovná poradkyně.

3. stupeň – přetrvávají-li obtíže žáka, je zapotřebí specializované intervence PPP ev. SPC k potvrzení či vyvrácení diagnóz. Teprve ve třetím stupni předpokládáme využití specializované diagnostiky a intervence na odborném pracovišti či v koordinaci s ním. V rámci tohoto stupně může škola vytvářet individuální vzdělávací program (IVP).

Činnost ŠPP

1. Výchovná poradkyně

- metodická, koordinační, informační a poradenská činnost
- poradenská pomoc při rozhodování o další vzdělávací a profesní dráze žáků
- vyhledávání žáků, jejichž vývoj a vzdělávání vyžadují zvláštní pozornost a připravuje návrhy na další péči o tyto žáky
- příprava podmínek pro integraci žáků s potřebou podpůrných opatření ve škole, koordinace poskytování poradenských služeb těmto žákům – školou a školskými poradenskými zařízeními

2. Školní metodička prevence sociálně patologických jevů

- preventivní, metodické, koordinační, informační a poradenská činnost v oblasti sociálně patologických jevů
- poradenské služby žákům a zákonným zástupcům v souvislosti s projevy sociálně nežádoucího chování žáků
- prevence záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu a dalších sociálně patologických jevů
- spolupráce s odbornými pracovišti v případě akutního výskytu sociálně patologických jevů

3. Školní speciální pedagožka

- kontaktní činnosti zaměřené na jedince a skupiny žáků se zvýšeným rizikem školní neúspěšnosti nebo vzniku problémů v osobním a sociálním vývoji
- speciálně pedagogické nápravné, edukační, reedukační a kompenzační činnosti s jedinci a skupinami
- speciálně pedagogické poradenství v oblasti nápravných, edukačních, reedukačních postupů, prevence poruch chování, negativních jevů v sociálním vývoji

4. Třídní učitel

- komunikace s ostatními členy pedagogického sboru, garance spolupráce školy s rodiči žáků třídy
- vytváření podmínek pro integraci žáků s potřebou podpůrných opatření ve třídě a podle pokynů ředitelky i v dalších oblastech vzdělávání a poradenské práce s žáky třídy

5. Učitel – metodik pro přípravu ŠVP

- koordinační, metodické, poradenské a informační činnosti v souvislosti se školním vzdělávacím programem

projednáno na pedagogické radě: 14.11.2022

